

информацията, съотнасяща се най- вече с тяхната хайдушка същност, както и наследената представа за всеки от тях съобразно ценностния критерий на фолклорното мислене.

Показателни и интересни в това отношение са съхранените в преданията представи за образа на Алтанлъ Стоян от Котленско. В самото прозвище на тази личност е семантизирано специфично отношение. Най- често срещаното обяснение е, че обичал да ходи в сърмени дрехи, целият в злато, или по косите му имало алтъни, а по дрехите му пришити рубета (малки жълтици) (№ 38, 39)./44/ Има и друга представа не толкова свързана директно със златото и гиздилата, а повече с новите идеи- "бил златен, хубав човек, който искал да освободи България"./45/ Запазено е знание за двама Алтанлъ Стояновци- единият е от Елхово- от четата на Вълчан войвода, а другият е от Котел./46/ За появата на Алтанлъ Стоян заедно с Вълчан войвода е изразявано становище./47/ Възможно е преданията да са запазили спомена и знанието за две личности с това прозвище и име и ако е така то преданията в Сливенско и Котленско са определено за Алтанлъ Стоян от Котел. В тях той е категорично определен като владетел на проходите и прочут нападател на турска хазна./48/ Тук искам да припомня казаното относно функциите на Вълчан войвода като пазител на съкровище (българско съкровище). Като че ли с подобни функции е натоварен и Алтанлъ Стоян. Може би това да е едното основание да бъдат заедно в преданията, независимо че това не е исторически факт, и най- вече с общо имане, което скриват в специално изградено от майстори скривалище- "шахта за злато"./49/ Един от големите подвизи на Алтанлъ Стоян е обирът на царска (турска) хазна от 40 катъра злато в Чалъкавакския проход./50/ Сред подvizите му са и освобождаване на робини след "Влашкото въстание" (№40) или отмъщаване на турци, които обират, гаврят се и накрая заколват българки- жътварки. А парите, които взема от турците войводата не разделя с дружината си, а ги заравя на мястото на клането, като остава специални "нишани"./51/

Илюстрация на много специфичното отношение на фолклорното мислене към Алтанлъ Стоян е преданието, разказващо за извършения от него и дружината му обир на самия султан в Цариград (№41) Сам по себе си това е откровен разбойнически акт, но в преданието не се усеща ни най- малко подобно настроение или схващане. Дори напротив- подчертано е геройството, изобретателността, смелостта- сиреч, превъзходството на хайдутите над сами султан. Всъщност това е и целта на народния творец. Тук "събитието" е изцяло продукт на морално- етичното остойностяване, в което героичното и митичното са едно цяло, възплаващо силата на етническия стоицизъм.

Едно от преданията събира почти всичката съхранена информация за Ал-